

Våld i ungas parrelationer

Rapport 2021:15

Barnrättsdagarna
18-19 april 2023

Monika Sellgren Karlsson
monika.karlsson@bra.se
08-527 58 411

Tidigare forskning om våld i ungas parrelationer

- Likheter med vuxnas parrelaterade våld
- Men också särskilda omständigheter för unga
 - Ungdomstiden
 - Begränsade relationserfarenheter
 - Hemmet, föräldrar, skolan viktiga aktörer/arenor
 - Vänners starka betydelse
 - Det digitala umgängets starka betydelse, och digitalt våld
 - Konsekvenserna mer skadliga för unga
- Internationella studier av våldsutövning och utsatthet bland unga

Omfattning

- Utsatta bland samtliga unga 16–24 år (NTU 2013)
 - tjejer 23 %, killar 14 %
- Utsatta bland unga som haft ett förhållande (Korkmaz, Överlien & Lagerlöf 2020)

	<u>Tjejer</u>	<u>Killar</u>
Psykiskt våld via digitala medier	56 %	42 %
Psykiskt våld "face-to-face"	46 %	34 %
Sexuellt våld	44 %	10 %
Fysiskt våld	20 %	13 %

- HBTQI-personer och funktionsnedsatta mer utsatta
- Dödligt våld: 2008–2017 dödades 23 personer under 26 år, fem var 19 år eller yngre. Samtliga flickor/unga kvinnor.

Förebyggande och stödjande åtgärder

Rekommendationer från forskningen

- Helhetsperspektiv och adressera riskfaktorer på flera nivåer
- Långsiktighet
- Komma in tidigt och återkommande i ungas liv
- Barnrättsperspektiv
- Förhålla sig till olika typer av våldsamma relationer och våldsutövare
- Utgå från ungas livsomständigheter och särskilt viktiga arenor och aktörer

De ungas röster om våldet

...jag skulle bli strypt medvetslös.. han ville se hur långt jag klarade av att bli strypt innan jag fick panik (Filippa, då 16 år)

Antingen så tjatade han sig till ett ja, eller så blev han sur på mig, vägrade prata med mig eller slog mig (Molly, då 15 år)

Han kunde säga nånting och ställa massa krav och få mig att lova saker...och sen så kunde han bara förneka det. Till slut visste jag inte vad jag hade sagt eller nånting liksom (Johanna, då 18 år)

Han gick igenom alla bilder, han gick igenom alla snapchat konversationer flera år tillbaka, han gick igenom alla sms som jag skickat (Filippa, då 16 år)

Jag trodde ju att det var bara var jag som överreagerade och att det här var normalt och det här var någonting man skulle stå ut med, och han var äldre än mig och han hade haft relationer tidigare och det här var mitt första seriösa förhållande (Elin).

Alltså jag hade ju inte någon kunskap alls när jag var 15. Ingen kunskap alls. Man tror att man sitter på så himla mycket kunskap när man ska sluta nian och ska börja gymnasiet. Men man är så jädra liten. Man är ett barn. När jag tittar tillbaka blir jag lite arg för jag tänker "varför tog ingen hand om mig? (Alina)

Ungas önskemål om åtgärder

- Öka ungas kunskap om relationsvåld
 - Konkret kunskap och diskussioner om normer efterfrågas
 - Skolan viktigaste aktören
 - Önskar undervisning tidigt och vid flera tillfällen
- Att upptäcka ungas utsatthet
 - ”De vuxna får inte svika när det kommer till det här” – ställ frågor!
- Förbättrat stöd till unga våldsutsatta
 - Möjligheter till anonymt stöd viktigt
 - Vikten av stödmöjligheter där unga befinner sig

Alltså grejen är att det, det är så sjukt konstigt att beskriva det ... men när man kommer ut ur en sån relation ... där man liksom, man har blivit övertalad om att ens familj inte älskar en, man kan inte lita på sina vänner, man har slutat med alla sina hobbies och intressen, och liksom hela ens liv cirkulerade runt den här killen. Och han bestämde allt ifrån vad jag hade på mig, till vad jag åt, till vilka jag fick prata med. Och sen ska man sluta med det, eller sen slutar man träffa den här människan. Det, det liksom ... ja men svårt att inte känna att "jaha vad ska jag göra med mitt liv nu", när alla aspekter av det jag hade att kalla mitt liv är borta. (Elin, 17 år)

Utvecklingsområden och förslag

1. Synliggör våldet i ungas parrelationer

- Omfattning och karaktär
- I kunskapsproduktion och kunskapsstöd
- I lokal brottsförebyggande samverkan

2. Öka kunskapen om våldet – hos unga själva, föräldrar och professionella

- Ta in internationella våldsförebyggande skolprogram med fokus på våld i ungas parrelationer
- Kunskaps- och kompetenslyft hos centrala aktörer (inkl. rättsväsendet)

3. Stärk insatserna för unga som löper högre risk att utöva eller utsättas för våld

- Uppmärksamma risker för parrelaterat våld i det generella arbete som sker kring barn och unga i risk för ogynnsam utveckling
- Ta in till Sverige internationella program med selektivt fokus

4. Öka möjligheterna att upptäcka våldet

- Arbeta för en bred spridning och enhetlighet i arbetet med rutinmässiga frågor

5. Stärk insatserna för unga med erfarenhet av våld

- Stabilt och långsiktigt stöd till stödorganisationer inom civilsamhället
- Forskning och utvärdering av återfallsförebyggande metoder

6. Särskilda åtgärder för särskilt utsatta eller sårbara grupper (hbtqi-personer, funktionsnedsatta, unga som lever i hederskontext)

- Särskilda satsningar på kunskapsproduktion och förebyggande och stödjande insatser för dessa grupper

7. Stärk rättsväsendets arbete mot våld i ungas parrelationer

- Behov av att rättsväsendet kartlägger sin samlade förmåga att fånga upp, utreda och lagföra våld i ungas parrelationer, samt identifierar hur denna förmåga kan utvecklas och förbättras

Alltså grejen är att det, det är så sjukt konstigt att beskriva det ... men när man kommer ut ur en sån relation ... där man liksom, man har blivit övertalad om att ens familj inte älskar en, man kan inte lita på sina vänner, man har slutat med alla sina hobbies och intressen, och liksom hela ens liv cirkulerade runt den här killen. Och han bestämde allt ifrån vad jag hade på mig, till vad jag åt, till vilka jag fick prata med. Och sen ska man sluta med det, eller sen slutar man träffa den här människan. Det, det liksom ... ja men svårt att inte känna att "jaha vad ska jag göra med mitt liv nu", när alla aspekter av det jag hade att kalla mitt liv är borta. (Elin, 17 år)